

Hayatı “internet” gibi yaşamak

16. 06.2013

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Zamanın önemli bir kısmını internette geçiren geç nesil, bir noktadan sonra bağımlısı olduğu bu ortamı yaşam tarzı haline dönüştürebiliyor.

İnsanlar geçmişe dair sürekli bir özlem ve hüzün hissediyor. “Eskiden böyle miydi?” diye sorulan soruların arkasından, derin bir nefes çekilerek verilen cevaplar. Kıbrıs’ta sıkça rastladığımız geçmiş yaşama özlem konusu adeta bir kabullenememişliğin verdiği acıyla ortaya çıkıyor. Bu öyle bir kabulleneme durumu ki, geride bıraktığımız yıllardaki teknolojik ve elektronik olmayan düzen ile şimdiki düzen kıyaslanıyor. Bir başka ifadeyle elmalar ile armutlar bir birine karıştırılarak durum daha da karmaşık hal alıyor. Genelde bu durumun yaşça daha ileride olan insanlar arasında yaşandığını ifade edebiliriz. Zira biliyoruz ki yaşlılar ile gençler arasında ciddi bir jenerasyon farkı bulunmakta ve bu fark günden güne açılmakta.

Nesiller değişiyor
Cumhurbaşkanı Dr. Derviş Eroğlu’nun 9 Haziran 2013 tarihinde Kıbrıs gazetesinin manşetinde yer alan ifadesinde olduğu gibi: “Nesiller değişiyor, yetişen nesiller bizim kadar sabırlı olmayacak, 45 yıl daha müzakereleri sürdürecektir bir toplum bulunamayacak.” Cumhurbaşkanı Eroğlu her ne kadar da Kıbrıs Sorunu üzerinden bir değerlendirme de bulunsa da yeni neslin sabırsızlığı veya farklı bir ifadeyle “değişik” oluşu açıklamada öne çıkarılan noktaydı. Dolayısıyla yeni neslin derdi hayatı eskide olduğu gibi belirli kalıplar ve kendilerine başkaları tarafından çizilen çerçeveler içinde yaşamak olmadığını görüyoruz.

“Dijital yerliler”

Bu konuyu akademik bir çerçeveye yerleştirdiğimizde içinde bulunduğumuz yüz yıldaki gençler ile yaşlılar arasındaki söz konusu nesil, yaşam tarzı ve dil farkını Marc Prensky’nin (2001) isimlendirdiği gibi, “dijital yerliler” ve “dijital göçmenler” olarak ikiye ayırabiliriz. Prensky’nin ifadelerinden yola çıkarak söyleyecek olursak, nesiller arasındaki bu farkın yaş ile alakalı olduğunu vurgulamalıyız. 1990 öncesinde doğan bireyler ile 1990 sonrası doğanlar arasında

önemli bir nesil farkı bulunuyor. Bu öyle bir dijital fark ki, 90 sonrası doğan kişiler yeni medya düzeni ile büyümeye başlarken, 90 öncesi kuşak ise geleneksel medyanın etkisiyle yaşamına devam ediyor. Prensky (2001) “dijital yerliler” tanımlamasıyla 90 sonrası dijital çağda doğan ve bu düzenin yerlileri/sahipleri olarak yetişen kişileri işaret ederken, “dijital göçmenler” olarak da 90 öncesi doğan ve dijital çağa göçmen olarak sonradan gelerek yerleşen ve öğrenmeye çalışan bireyleri ifade ediyor.

Sanal dünyada yaşayanlar Medyada sürekli olarak tartıştığımız yeni medya düzeninin temeli de bu noktaya dayanıyor. Halen daha eski nesil diye tanımlayabileceğimiz bireyler gazete, televizyon ve radyo ile bilgiye ulaşırken, genç nesil bilgiyi yeni medya düzeninin kendilerine sağladığı hızlı, kolay ve ucuz yollardan ediniyor. Bu noktada nesiller arasında anlaşmazlıklar ortaya çıkıyor. Geçmişe özlem duyan, hayatını geçmiş üzerinden tanımlayan nesil ile bu konuları hiç bilmeyen bambaşka bir sanal dünyada yaşayan nesil arasında tartışmalar yaşanıyor.

Zamandan bağımsız... Geldiğimiz noktada gençlerin sanal âlem olarak da isimlendirdiğimiz internette eski kuşağa göre daha fazla zaman geçirdiği yapılan araştırmalarla ortaya konuyor. Zamanın önemli bir kısmını internette geçiren genç nesil, bir noktadan sonra bağımlısı olduğu bu ortamı yaşam tarzı haline dönüştürebiliyor. Böylece aynen internette olduğu gibi zamandan ve mekândan bağımsız bir yaşam tarzı geliyor. Zaman ve mekân önemini yitiriyor. Örnekleyecek olursak; internet sayesinde zaman kavramı değişiyor ve bireyler diledikleri saatte internete bağlanabiliyor. Aynı şekilde mekân olarak da artık belirli bir yerde bulunmaya gerek kalmıyor. Mobil telefonlar ve internet sayesinde istediğiniz her mekandan erişim sağlıyorsunuz.

Eylemlerin şekli değişti Son günlerde yaşadığımız eylemler ve protestoların tam da bu eksende farklılaştığını gözlemlemekteyiz. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu Gezi Parkı eylemcileri, zamandan ve mekândan bağımsız eylemler yapabiliyor. Eski neslin saat ile yatıp saat ile kalktığını düşündüğünüzde, gençlerin hayat tarzının buna uymadığını görüyoruz. Böyle olunca da eylemlerin şekli de değişmeye başlıyor. Örneğin; iş ve okul günleri eylemlere olan ilginin düşüş göstermesi beklenirken, hiç de beklendiği gibi olmadı. Modern yaşamdaki zamana bağlı hayatı programlama anlayışı, gençler arasında işlevini yavaş yavaş yitiriyor.

“Ah o eski günler”

Dolayısıyla geleneksel düşünce yapısı ile gençlerin yaşam tarzı, düşünceleri ve eylemleri pek anlaşılıyor. Anlaşılmadığı gibi, yapılan değerlendirmeler de 90 öncesinden bakılarak yapılan kalıp düşünce ve önyargılar içeriyor. Bir başka ifadeyle; genç nesil eskiye bakılarak tanımlanıyor ve o kalıplar içinde algılanıyor. Böyle olunca da, ciddi bir kuşak farkı ve anlaşmazlık ortaya çıkıyor. Yapılması gereken, herkesin bir birini anlamaya çalışması, empati kurması ve çağa uyum sağlamasıdır. Teknolojik ve elektronik çağa uyum sağlanamadığı noktada ise, en azından yapılan eleştiriler geçmiş üzerinden anlamlandırılmamalı. Aksi takdirde “ah o eski günler” diyerek, kendimizin ve çevremizin ruh sağlığını koruyamayabiliriz.

Aktif ve katılıcı bir nesil

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Muharrem İnce'nin Gezi Parkı eylemlerini değerlendirirken ifade ettiği gibi, gençler artık taş atmak yerine, tweet atıyor. Yeni nesil eylemlerine, eleştirilerine ve protestolarına sosyal ağları da katarak daha geniş kitlelere ulaşabiliyor. Hem de editöryal bir politikanın filtresi olmadan, daha özgür ve hızlı. Bunu anlayabilmek için de genç neslin yetiştiği yeni medya düzenini iyi anlamak gerekiyor. Yeni medya düzeninde ise bireyler daha aktif, katılıcı ve eleştirel olabiliyor.

Sosyal ağlara ilgi artıyor

Dolayısıyla medyanın şeklinin ve içeriğinin ilerleyen yıllarda radikal bir şekilde değişeceğinin sinyallerini alıyoruz. Zira dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan gençler, geleneksel medyayı eski nesil kadar takip etmiyor ve yeni medya düzenine, sosyal ağlara ilgi her geçen gün artarak devam ediyor. Geleneksel medya kendini bu sürecin dışında tutamayacak, tuttuğu zaman da gençlerden nasıl tepki çektiği Gezi Parkı eylemlerinde görülmüştür. Genç neslin internet kıvamındaki hayat tarzı ile geleneksel yapı bir biriyle örtüşmüyor.

Kaynak:

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon, MCB University Press, Vol. 9 No. 5, 1-6.